

Jogában áll nem tudni

KÖNYVKRITIKA - AZ ÉS KÖNYVE - LXVI. évfolyam, 28. szám, 2022. július 15.

Az ÉS könyve júliusban – Márton László: *A kárpótlás*. Kalligram Kiadó, Budapest, 2022, 200 oldal, 3990 Ft

A fikatív főhős mindazonáltal igencsak közel áll az elbeszélőhöz. Aki fontosnak tartja léptenyomon közölni az olvasóval: pontosan emlékszik rá, milyen napra estek Porzsolt Ernő életének legfontosabb eseményei. Mi több, olyan részleteknek is szemtanúja volt, amelyekről elvileg nem lehetne tudomása, hiszen a családtagokon kívül senki más nem volt jelen. (Mondjuk emlékszik rá, hogy a kisfiú milyen betűhibákat ejtett leckeírás közben: „»Tibor« helyett azt írta, hogy »Tilor«, mert a gyöngybetűs írásban a »b« és az »l« betű majdnem egyforma volt”. Elnézést kérek a spoilerezésért.) Joggal gyanakodhatunk: itt bizony részleges énkettőzéssel van dolgunk; legalábbis a szöveg tudatosan nyitva hagyja ezt a lehetőséget. Az elbeszélő végső soron *saját magától* tart távolságot, abban bízva, hogy ebből a sajátos perspektívából - az ironikus kívülállás és a személyesen megélt tapasztalat, illetve a kimondás és elhallgatás dinamikáját kiaknázva - sikerülhet autentikusan elmesélnie a mérgező családi örökség felszámolásának történetét. És valóban sikerül neki.